

Folkehelse og livsmestring i skolen

- hva innebærer det egentlig i et lederperspektiv?

Nasjonale prøver i engelsk, lesing og regning på 8. trinn

Sør-Trøndelag

	Engelsk	Lesing	Regning
Agdenes	49	51	51
Bjugn	44	45	45
Frøya	48	48	48
Hemne	45	48	48
Hitra	48	47	47
Holtålen	44	45	45
Klæbu	50	50	50
Malvik	51	51	51
Meldal	50	50	50
Melhus	47	47	47
Midtre Gauldal	48	49	49
Oppdal	48	49	49
Orkdal	47	48	48
Osen	43	43	43
Rennebu	47	50	50
Rissa	46	49	49
Roan	52	49	49
Røros	47	50	50
Selbu	47	51	51
Skaun	48	48	48
Snillfjord			
Trondheim	51	50	50
Tydal			
Afjord	49	51	51
Ørland	47	48	48

Nord-Trøndelag

	Engelsk	Lesing	Regning
Flatanger	45	47	44
Fosnes			
Frosta	47	49	51
Grong	52	50	51
Høylandet	51	54	52
Inderøy	50	51	51
Leka			
Leksvik	46	47	49
Levanger	49	50	49
Lierne	51	51	51
Meråker	47	47	45
Namdalseid	46	47	46
Namsos	50	49	49
Namsskogan	48	50	51
Nærøy	47	46	48
Overhalla	50	49	50
Røyrvik			
Snåsa	47	46	50
Steinkjer	47	48	47
Stjørdal	49	48	49
Verdal	46	47	48
Verran	44	45	48
Vikna	48	47	47

På grunn av få elever offentliggjøres ikke resultatene i enkelte kommuner.

	Engelsk
Sør-Trøndelag	49
Nord-Trøndelag	48
Hele landet	50

Fra og med 2014 publiseres nasjonale Det nasjonale snittet på den nye skala

Kilde: Skoleporten/Utdanningsdirektoratet

Utdanningsmotivert
Høy skoletrivsel Aktiv Lite kriminalitet
Få ruser seg
Hjemmekjær Digital Tette bånd til mor og far

Veltilpasset

... og stressa

Av Mina Aaboen Sletten
NOVA, HIDA

ungdata

(Bru, 2019; Eriksen, Sletten, Bakken og von Soest 2017; Federici & Skaalvik, 2017; Klinger mfl., 2015).

Third Edition

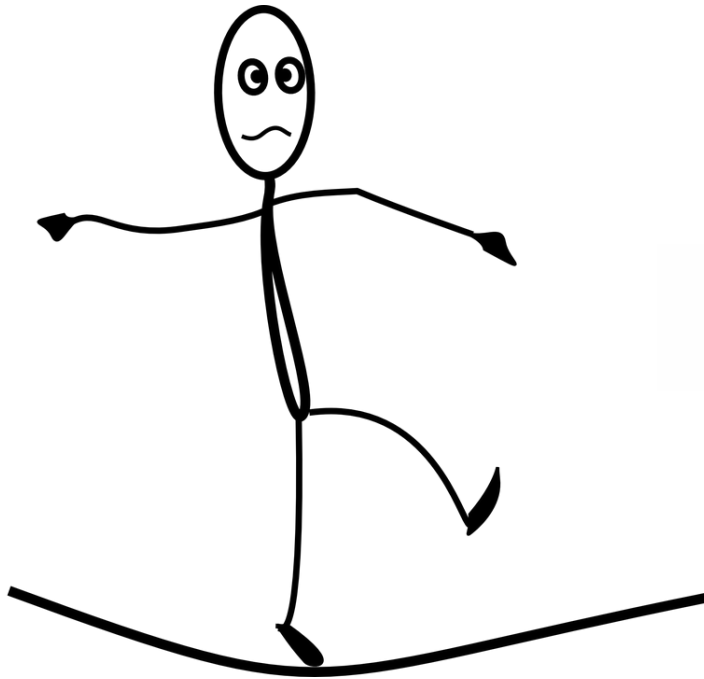
THE SCHOOLED SOCIETY

«Det å få 3 på en prøve kan ødelegge for den totale karakteren på karakterkortet, og da er alt ødelagt»

... og stressa

Sunt og usunt stress

Hva er kravene og forventningene til meg?

Har jeg det som skal til?

(Östberg og Almquist, mfl. 2015).

Som elefanten i rommet?

- Er presset på utdanning så stort at vi må se nøye etter, for å få øye på det?

«Det er meg selv som
stresser meg selv»

(Lund, 2020)

Kan vi se for oss FoL i skolen som et svar på presset?

FoL som tverrfaglig tema

- å snakke om og gjøre i fagene

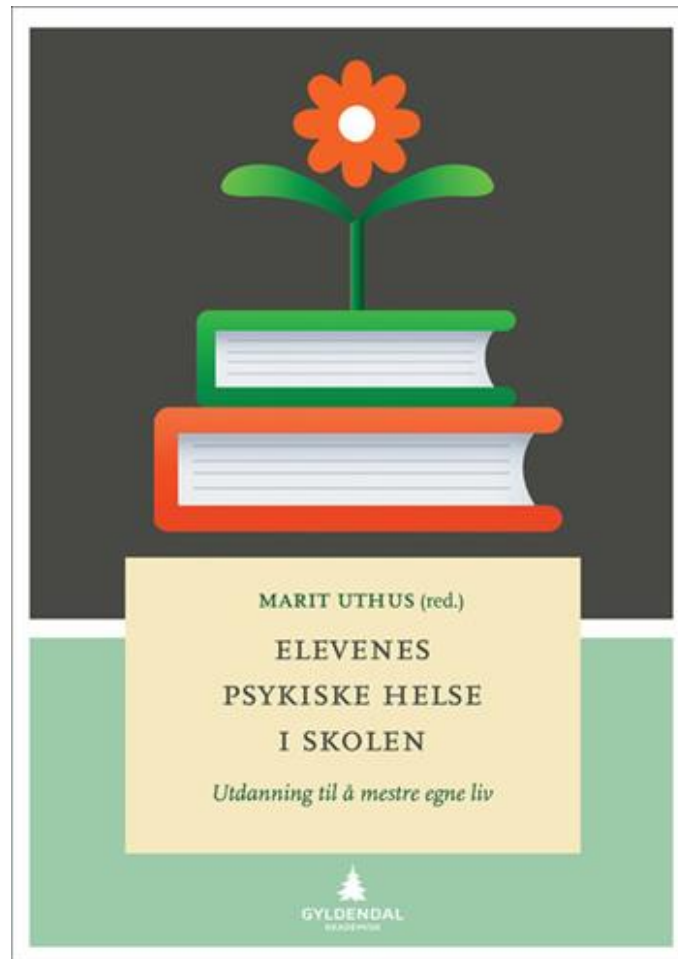
FoL i læreplanens overordnet del
- å drive skole slik at elever oppnår god
helse og livsmestring

“School has an important influence on young people’s lives, and health and learning are closely linked”

(WHO, 2016, s. 232)

Sosial og emosjonell kompetanse

Forebygging av mobbing

Lærer – elev relasjonen

Spesialpedagogikken som ressurs

Læringsmiljø - læring vs. prestasjon

En nysatsning på den inkluderende skolen

PROSJEKT: Læringsorientert miljø

- Individuelle mål
- Utforsking og forståelse
- Innsats og strategivalg
- Medvirkning og samarbeid
- Vurdering etter individuelle kriterier
- Å gjøre feil ses som en naturlig del av læringsprosessen

TIL-modellen (Skaalvik & Skaalvik, 2018)

115 elever svarer på 2 åpne spørsmål

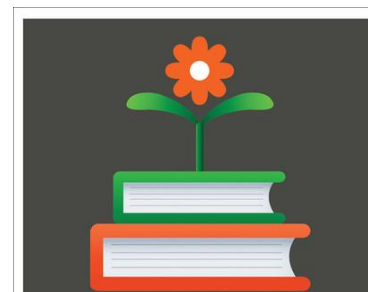

Spørsmål 1: Hva synes du om denne TIL-dagen?

«Jeg liker den!»

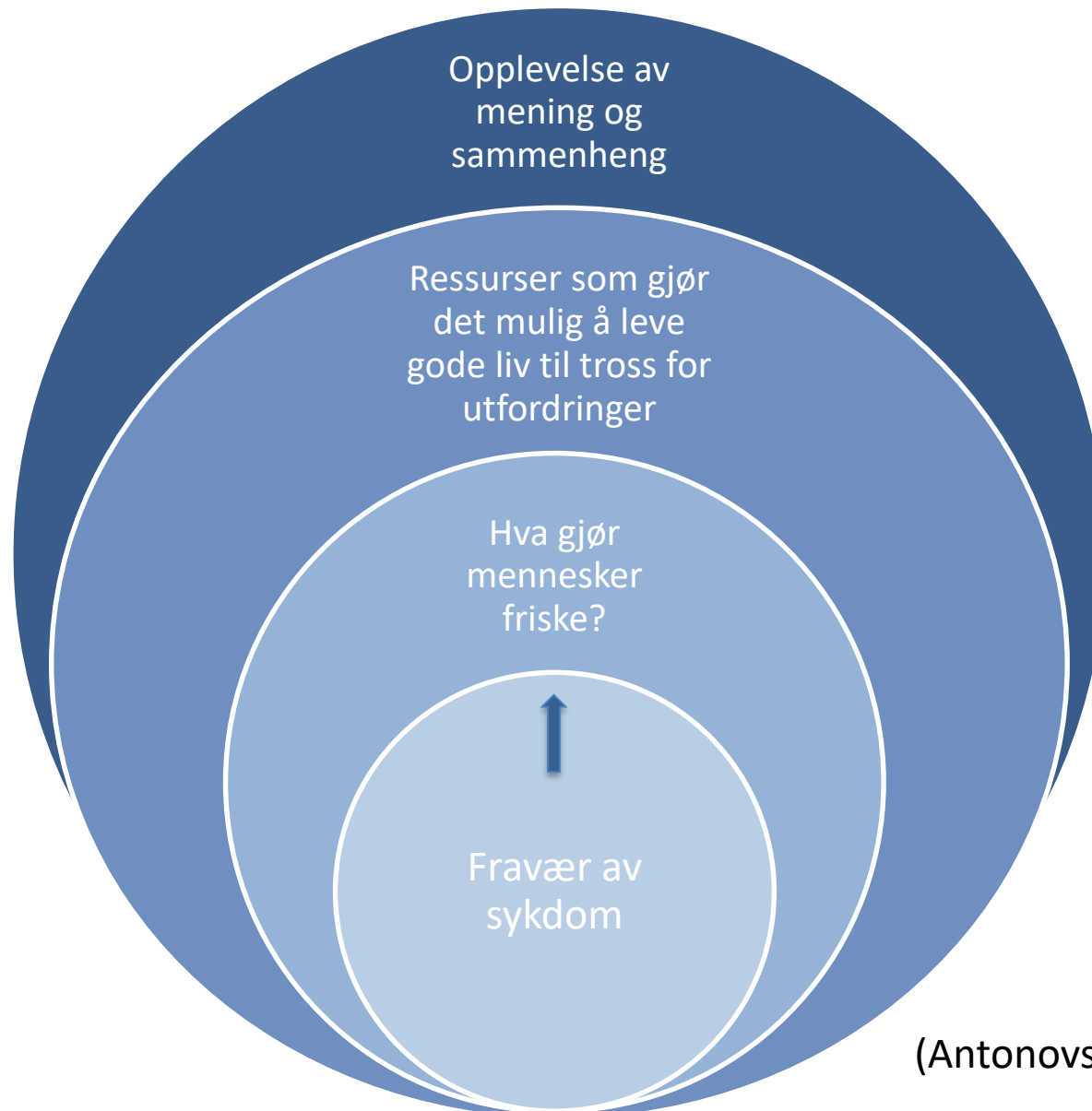
Spørsmål 2: Hvorfor det?

«Fordi jeg får bestemme selv»

HUMAN
AGENCY

Et utvidet helsebegrep

(Antonovsky, 1987, 2012)

- *Hva erfarte elever og lærere?*

Lærere om egen skepsis i forkant:

«..usikker på om elevene vil mestre det»

«...tror det kan føre til kaos i klasserommet»

«...redd det ikke er tid, med tanke på kompetansemålene i fagene...»

En elev om selvbestemmelse som indre drivkraft for læring:

«Jeg er min egen sjef og jeg jobber det bedste jeg kan denne dagen, fordi det er morsomt!»

En elev om å slippes fri:

«Jeg liker å ta pause når jeg trenger det, og bestemme selv, da føler jeg meg mer fri. Og når jeg fikser det, så føler jeg enda mer frihet».

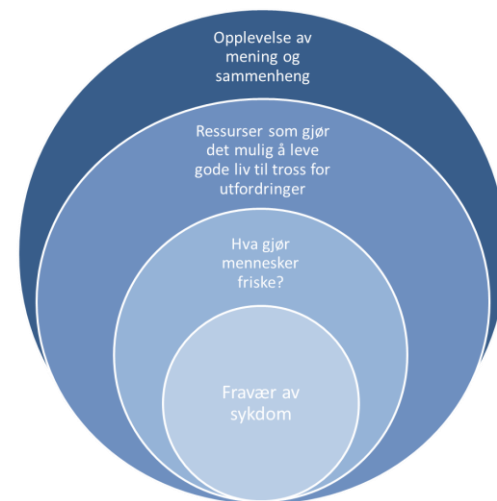
To elever om å ta kontrollen tilbake:

«Jeg liker at jeg har egen-kontroll»

«Jeg føler meg tryggere på TIL-dagen, for da vet jeg hva jeg skal gjøre.»

En elev om eierskap, mening og sammenheng:

«Jeg liker denne dagen fordi jeg får bestemme selv. Det blir liksom mitt skolearbeid da. De andre dagene er det læreren som bestemmer... alt(!), og da er det som at jeg gjør skolearbeidet for læreren også, og ikke for meg selv.»

To elever om egen læring

- *På TIL-dag er det mye morsommere og da konsentrerer jeg meg egentlig litt mer, og lærer. Jeg husker det bedre da, hvis det er morsomt, enn hvis det er kjedelig og jeg sitter og ser på tavla når læreren fremfører noe*
- *Det er lettere med tankene denne dagen, mye lettere*

Selvbestemmelse som mulighet og utfordring

En elev om det å ikke riktig komme i gang:

«Det er litt vanskelig å planlegge. Jeg vet ikke helt...jeg spør læringspartneren min hele tiden. Og læringspartneren min bestemmer sånne ting som jeg er usikker på.»

«Jeg er dårlig på å passe tida. I dag var vi ute helt til maten! Vi hadde glemt av tida»

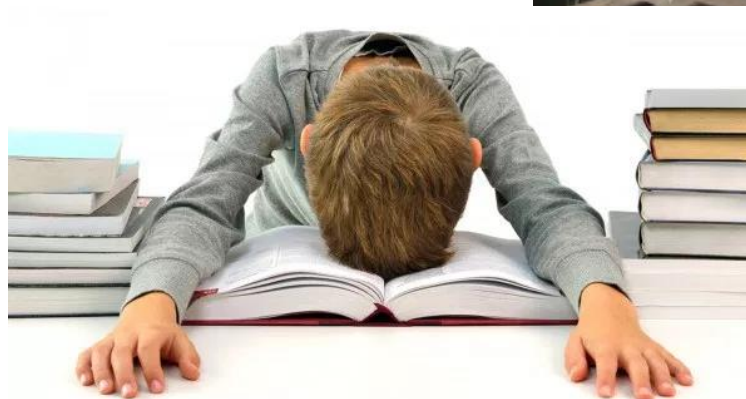

En elev, om høye ambisjoner og pausen som aldri blir noe av:

«Hvis jeg ikke får til en oppgave så jobber jeg bare mere. Da må jeg prøve å ta det igjen, og ikke ta pause. Og hvis jeg ikke blir ferdig med alt, da tar jeg heller ikke pause, for da må jeg liksom forte meg å bli ferdig først. Så mange dager har jeg ikke pause. Da blir jeg sliten og irritert, fordi jeg ikke har jobbet fortere».

Lærer i dialog med eleven

- Gode og dårlige strategivalg
- Innsats og utholdenhet
- Mengde oppgaver
- Vanskegrad

Folkehelse og livsmestring i skolen

- Er veien å gå å tenke tilpasset opplæring for sentrale livskompetanser?
 - Selvbestemmelse
 - Tillit
 - Samarbeid

Selvbestemmelse som praksisutfordring

- Elever i den norske skolen opplever liten grad av selvbestemmelse i skolefaglige aktiviteter

(Elevundersøkelsen, 2017, Bru og kolleger, 2019)

Analyse av Elevundersøkelsen 2017:

**Skoler ser ofte på elevenes medvirkning
som en tidstyv**

Pressemelding | Dato: 20.11.2018

| Nr: 205 - 18

Selvbestemmelse som mulighet

- Et grunnleggende psykologisk behov
- Fremmer god helse, motivasjon og **læring**

(Deci og Ryan, 2000)

- Forebygger skolestress (opplevelse av kontroll)

(Lillejord og kolleger, 2017)

Ny bok: Opplæring til selvstendighet

(C. Skaalvik & M. Uthus, 2020)

«*To be able is to be worthy*» (Covington, 1992)

Peter Tillberg, “Blir du lønnsom, lille venn?”,
1972. 200 x 300 cm.

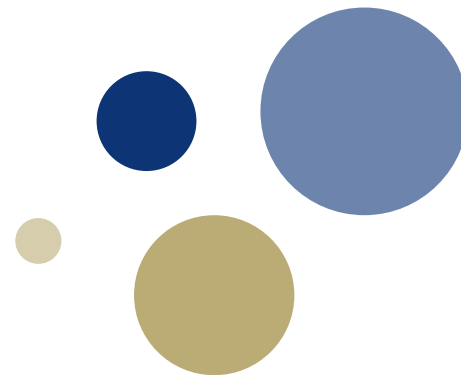
En lærer, om å ha tillit til elevene:

«Jeg ser jo det nå, at elevene må få muligheten til å mislykkes hvis de skal føle at de lykkes en gang».

En elev om tillitens forløsende kraft:

«Når jeg får bestemme mere selv føler jeg at læreren stoler på meg, at han tror på meg! Og da stoler jeg mer på meg selv også. Og så tror jeg at andre kan stole på meg, når jeg blir voksen for eksempel!»

 NTNU
Kunnskap for en bedre verden

TIL-PROSJEKTET I MEDIA

- <https://tv.nrk.no/serie/distriktsnyheter-midtnytt/201806/DKTL99060718#t=30s>